

Slovo úvodem *Kristina Andělová, Petr Kužel, Jan Mervart, K levicovému disentu* 7

Studie

Kristina Andělová, „Česká sovětologie“? Socialisté v opozici a kritika systémů sovětského typu 15

Ondřej Holub, Za šestým smyslem marxistické filosofie. Ideový vývoj Rudolfa Šímy jako reflexe perspektiv a mantinelů československé marxistické filosofické antropologie 60. let 45

Rozhovor

Apolena Rychlíková s Annou Šabatovou, „Věděla jsem, že já se s tímhle nesmírím.“ Rozhovor Apoleny Rychlíkové s Annou Šabatovou 71

Materiály: Marxistická kritika Sovětského svazu

Pavel Siostrzonek (ed.), Josef Guttman: Sovětský svaz – nová třídní společnost 89

Pavel Siostrzonek, Josef Guttman o Sovětském svazu 91

Peter Meyer [Josef Guttman], Sovětský svaz – nová třídní společnost 103

Petr Kužel (ed.), Egon Bondy: Diktatura proletariátu 129

Petr Kužel, Egon Bondy o Sovětském svazu 130

[Egon Bondy], Diktatura proletariátu 139

Recenzní esej

Juraj Halas, Intelektuálne dejiny československého poststalinizmu (Jan Mervart, Jiří Růžička, „Rehabilitovat Marxe!“ Československá stranická inteligence a myšlení poststalinské modernity) 145

Recenze

Václav Skořepa, Kritickým hlasem proti konformitě: disidentské dědictví Jana Tesaře (Jan Tesař, Co počít ve vlkově břiše. Práce o vytváření struktur občanské společnosti z let 1968–1980) 161

Michal Lipták, Rok 1968 a možnosti revolúcie (Jana Ndiaye Beránková, Michael Hauser, Nick Nesbitt (eds.), *Revolutions for the Future: May '68 and the Prague Spring*) 167

Ondřej Holub, Alternativa Rudolfa Bahra jako teoretický prostor pro reflexi středoevropské marxistické filosofie 60. let (Rudolf Bahro, *Alternativa. Ke kritice reálného socialismu*) 173

Slovník pojmů

Peter Bugge, Levicový disent 183

In memoriam

Jan Mervart, Překračovat hranice české kotliny. Kosmopolita demokratického socialismu Antonín J. Liehm (1924–2020) 211

O autorkách a autorech 215

Editorial *Kristina Andělová, Jan Mervart, and Petr Kužel, Thinking Left Dissent* 7

Studies

Alexander Amberger, Post-growth Utopias from the GDR: The Ecosocialist Alternatives of SED Critics Wolfgang Harich, Rudolf Bahro, and Robert Havemann from the 1970s 15

Matyáš Křížkovský, Michael Polák, and Ondřej Slačálek, The Anti-authoritarianism of the Movement of Revolutionary Youth? Three Contextualisations 31

Kristóf Nagy and Márton Szarvas, Left Turn, Right Turn – Artistic and Political Radicalism of Late Socialism in Hungary: The Orfeo and the Inconnu Groups 57

Inxhi Brisku, Leftist Dissent Against State Socialism in Albania: How the 20th Congress of the Communist Party of the Soviet Union Influenced the Left-wing Dissent in Albania 87

Milivoj Bešlin, Gazela Pudar Draško, and Balša Delibašić, Aporias and Contradictions of the (Post-)Yugoslav Left: Orthodoxy in a Praxis Way 107

Discussion

Greg Evans, A Possible Path toward the Re-Politicalization of Folklore 123

Interview

Ilya Budraitskis interviewed by Taras Bilous, Roman Huba, and Michael Hauser, Left-Wing Dissidents Were the Link between the Pre-Soviet Socialist Tradition and the Post-Soviet One 139

Translation

Dirk Mathias Dalberg, ed., Miroslav Kusý, To Be a Marxist in Czechoslovakia 159

Dirk Mathias Dalberg, Marxism During Normalization in Czechoslovakia: An Introduction to the Political Thought of Miroslav Kusý and His Essay “To Be a Marxist in Czechoslovakia” 160

Miroslav Kusý, To Be a Marxist in Czechoslovakia 175

Reviews

Jakub Szumski, Solidarity Beyond the Liberal Narrative (Michał Siermiński, Pęknięta Solidarność: Inteligencja opozycyjna a robotnicy 1964–1981) 185

Sezgin Boynik, De-Suturing Revolution (Jana Ndiaye Beránková, Michael Hauser, and Nick Nesbitt, eds., Revolutions for the Future: May '68 and the Prague Spring) 189

Florian Ruttner, On a Discussion about Rackets That Was Not Heard but Should Be (Thorsten Fuchshuber, Rackets. Kritische Theorie der Bandenherrschaft) 193

Reference

Peter Bugge, Left Dissent 207

About the Authors 233